

Marie Sandø Jondal
Thomas Bang

FARLIGE FORBINDELSER

AARHUS TEATER

SCALA

Premiere 12. april 2013

DET SMUKKE BRYST

af **Clément Marot**
(1496-1544)

Bryst, hvidt som intet Æg er hvidt,
Bryst som hvid Silke, helt uslidt,
Bryst, selve Rosen vildt misunder,
Bryst, som er Verdens bedste Under,
Bryst, fast som – skrev jeg Bryst? – Nej, holdt:
Af Elfenben er denne Boldt,
Og i dens Midte sidder der
Et Jordbær eller Kirsebær,
Som ingen rørte, end ej saa –
Dog er det der, tør jeg vædde paa.
Bryst, altsaa, med din røde Knop,
Bryst, som ej skælver ved et Skub,
Om hun saa løb, hvad heller sprang,
Eller hun sig i Dansen svang.
Bryst, adskilt fra dit Søsterbryst
Saa skarpt, som Vest er skilt fra Øst,
O Bryst, der Vidnesbyrd forkynder
Om alle hendes andre Ynder.
Når man dig ser, man faar en vis
Kildren i hver en Fingerspids
Af Lyst til at faa fat i dig, –
Men derfra maa man holde sig,
Og det af alle sine Kræfter,
For der kom værre Lyster efter.
O Bryst, som er ej stort, ej smaat,
Fyldkomne Bryst, som lover godt,
Bryst, som nu kalder Dag og Nat:
'Aa, gift mig, gift mig, gift mig brat!'
O Bryst, som med to stærke Stød
Den fine Brystdug fra dig skød,
Lyksalig han tør sige sig,
Der sødt med Mælk skal fylde dig,
Til Frøkenbarmen i hans Arm
Bliver en dejlig Fruebarm.

Marie Louise Wille
Theresa Blüthgen Sølvsteen

MARQUISE DE MERTEUIL TIL VICOMTE DE VALMONT

Thomas Bang
Marie Louise Wille

Kom tilbage, kære Vicomte, kom tilbage. Hvad bestiller De, hvad kan De foretage Dem hos en gammel Tante, hvis hele Formue dog skal tilfalde Dem? Rejs øjeblikkelig; jeg har Brug for Dem.

Jeg skal nu forklare Dem mine Planer, men sværg mig til som trofast Ridder, at De ikke vil indlade Dem paa noget andet Eventyr, førend De har fuldført dette: Det er en Helt værdig; De vil komme til at kæmpe saavel for Kærligheden som for Hæven!

Fru de Volanges gifter sin Datter bort, Det er endnu en Hemmelighed, men hun meddelte mig det igaar. Og hvem tror De, hun har valgt til sin Svigersøn? Grev de Gercourt! Hvem skulde have fortalt mig, at jeg nogensinde skulde blive Gercourts Cousine? Jeg er saa rasende at...! Nuvel, har De endnu ikke forstaaet? O hvor De er tungnem! Har De da tilgivet ham Eventyret med Intendantinden?

...Iøvrigt fortjener Heltinden i denne Roman Deres fulde Opmærksomhed: hun er uomtvistelig smuk, femten Aar gammel, en Rosenknop, rigtignok enfoldig i en Grad, som nærmest er utilladelig, og uden Spor af Manerer; men I Mandfolk er jo ikke saa bange for den Slags. Desuden har hun et vist smægtende Blik, som i Virkeligheden er meget lovende. Føj saa til alt dette, at det er mig, som anbefaler Dem hende, og De har kun at takke og adlyde.

De vil modtage dette Brev imorgen tidlig. Jeg forlanger at De imorgen Aften kl. 7 er hos mig. Jeg modtager ingen før kl. 8 - ikke engang den tjenstgørende Chevalier; han har ikke tilstrækkelig Hoved til et saa stort Foretagende. De ser, at Kærligheden ikke gør mig blind. Klokken otte gengiver jeg Dem Deres Frihed... Levvel, Klokken er allerede over tolv, jeg kan ikke mere beskæftige mig med Dem.

Paris 4. August 17..

"JEG VILLE GERNE SKRIVE ET VÆRK..."

Før den franske forfatter Pierre Choderlos de Laclos (1741-1803) påbegyndte sin roman *Farlige forbindelser* (*Les Liaisons Dangereuses*), meddelte han en ven: "Jeg ville gerne skrive et værk, som kan give genlyd i verden, når jeg engang har forladt den".

Laclos brevroman udkom i 1782 og blev straks en skandalesucces. Oplagene blev revet væk, og en stor produktion af piratkopier opstod. Efter den franske revolution fandt man sågar en udgave af *Farlige forbindelser* blandt den franske dronning Marie Antoinettes bøger – dog uden titel på omslaget.

Laclos elegant konstruerede brevroman om forførelse, hævn og forføngelighed har siden været forlæg for et utal af fortællinger om de to centrale karakterer Marquise de Merteuil og Vicomte de Valmont.

Merteuil og Valmont på film:

Jeanne Moreau og Gérard Philipe (1959)

Glenn Close og John Malkovich (1988)

Annette Bening og Colin Firth (1988)

Reese Witherspoon og Ryan Phillippe (1999)

Catherine Deneuve og Rupert Everett (2003)

Lee Mi-sook og Bae Yong-joon (2003)

Cecilia Cheung og Dong-gun Jang (2012)

Romanen *Farlige forbindelser* består af 175 breve. Det første brev er dateret den 3. august; året er angivet som 17... Det sidste brev er dateret den 14. januar, cirka fem og en halv måned efter det første brev blev sendt.

Thomas Bang
Marie Louise Wille

” Blandt alle de romanforfattere, som har ladet deres personer handle klartskuende og velovervejet, er Laclos den, der sætter sin ide om intelligens højest ... Marquise de Merteuil og Valmont er de to første litterære skikkelser, hvis handlinger udelukkende er bestemt af ideologi... Det, som er nyt ved Laclos romanfigurer, og som forklarer bogens knusende handling, er, at de udfører deres velovervejede handlinger ud fra en overordnet livsanskuelse... Karaktererne svarer til et dybt behov hos mennesker for at blive herrer over deres skæbner.”

Fra André Malrauxs forord til en fransk udgave af Laclos *Les Liaisons Dangereuses* fra 1958.

”

Ashok Peter Pramanik
Thomas Bang

DEN SMAA HJELMSLAGERSKES KLAGESANG

af **Francois Villon**
(1431 - ca. 1463)

...Jeg blev et Skrog, man ringeagter.
Betænker jeg de gode Dage
Og al Omskiftelsen paaagter
Og splitternøgen mig betragter
Og ser min Krop saa grufuldt skæmmet,
Skrumpen og vissen, for som agter,
Jeg har til Raseri mig græmmet!

Hvad blev der af min Pande, – hvad
Af Haarets Fald og Brynets Flugt
Og Øjnene, vidt skilte ad,
Som med forfarne Mænd fik Bugt,
Min lige Næse, dannet smukt,
Mit Smilehul og hele søde
Ansigt, saa friskt som nogen Frugt –
Hvad blev der af min Mund, den røde?

Og dette buttede Skulderpar,
De lange Arme og Hænder kære,
De Bryster, der saa faste var,
De fyldige Hofter, skabt paa Ære
Til mangen Elskovskamp at bære –
Mit store Kryds, min Blusel, sat
Imellem stærke Laar og svære,
Midt i et yndigt kruset Krat?

Furet er Panden, Haaret graat,
Og Brynene borte helt, og brudt
Blikket, der spilled før saa godt,
At mangen Købmænd mer har budt;
Hæsligt har Næsen sig forskudt,
Af Øret gror der Skimmel ud,
Hul blev den fulde Kind tilslut,
Og dødsensgraa den klare Hud.

Det er al Skønheds Endeligt!
Til Pukkel Skuldren sig forvrænger,
Og Armen krøger sig af Gigt,
Og Patterne, se, hvor slapt de hænger!
Og Hoften Kød af sig krænger;
Min Blusel – uf, gaa den forbi.
Og Laarene er Laar ej længer,
Men Pølser blot med Pletter i ...

Dog var man en gang værd at skue ... !

Marie Louise Wille
Kirsti Kærn

BREVROMANEN

Da Pierre Choderlos de Laclos i 1782 udgav sin roman *Farlige forbindelser*, blev den præsenteret som en række breve indsamlet og udgivet af en enkelt, udenforstående forfatter. Derved fik romanen et dokumentarisk, virkelighedsnært tilsnit, og mange i samtiden gættede også på hvilke virkelige personer, der kunne ligge til grund for brevromanens karakterer.

Netop nærheden til virkeligheden er brevromanens styrke. I brevets form ligger oprigtigheden. Det personlige brev indbyder til fortrolighed, uformelt sprog og metakommentarer. Disse træk gør brevromanen til den perfekte genre at udtrykke de inderste tanker og følelser i og således lade dybe hemmeligheder træde frem i lyset.

Udvalgte brevromaner:

Pierre Abailard: *Abailard og Heloise* (1100-tallet)

Samuel Richardson: *Pamela* (1740)

Jean-Jacques Rousseau: *Den nye Heloise* (1761)

Johann Wolfgang von Goethe: *Den unge Werthers lidelser* (1774)

Pierre Choderlos de Laclos: *Farlige forbindelser* (1782)

Mary Shelley: *Frankenstein* (1818)

Alice Walker: *Farven lilla* (1982)

Hanan al-Shaykh: *Beirut Blues* (1992)

Håkan Nesser: *Kære Agnes!* (2004)

Peter Asmussen: *Det Der eR* (2012)

Salutatio = starthilsen (Kære...)

Captatio benevolentiae = indyndelsesgreb (Det glæder mig...)

Narratio = hovedtekst (Det, jeg vil fortælle...)

Conclusio = afrunding (Jeg vil straks slutte...)

Clausula = sluthilsen (Kærlig hilsen...)

Post Scriptum = efterskrift (P.S.)

Kilde: "Fra essaybrev til e-maildigt" i bogen "Om breve"(2005) af John Chr. Jørgensen

Thomas Bang
Marie Louise Wille

VICOMTE DE VALMONT TIL MARQUISE DE MERTEUIL

Deres Befalinger er henrivende; Deres maade at give dem paa endnu mere elskelig; De kunde bringe én til at sværge til Despotismen. Som De ved, er det ikke første Gang, at jeg beklager ikke længer at være Deres Slave; og tiltrods for, at De kalder mig et Uhyre, kan jeg dog aldrig uden Glæde mindes den Tid, da De beærede mig med sømmere Navne. Jeg ønsker endog ofte at gøre mig fortjent til dem paany og ende med, sammen med Dem, at give Verden et Exempel paa Bestandighed.

Men vigtigere Ting kalder paa os. At erobre er vort Kald, og det maa vi følge. Maaske mødes vi igen ved Enden af vor Løbebane, thi - lad det være sagt uden at fornærme Dem, min meget smukke Marquise, - De følger mig i det mindste med samme Fart; og siden vi for Verdens Lykkes Skyld skiltes fra hinanden og prædiker Troen hver paa vor Kant, forekommer det mig, at De i denne Kærlighedens Mission har vundet flere Proselyter end jeg.

Til Dem, som kender alle mit Hjertes Hemmeligheder, til Dem vil jeg betro den største Plan, jeg nogensinde har udkastet. Hvad er det, De foreslaar mig? - at forføre en ung Pige, som intet har seet og intet ved, som saa at sige udleveres mig forsvarsløs... Det kan tyve andre gøre lige saa godt som jeg.

...I fire Dage har jeg altsaa nu været besat af en heftig Lidenskab. De ved, at min Attraa er stærk... Jeg har kun en eneste Tanke, jeg tænker den om Dagen, og om Natten behersker den mine Drømme. Det er blevet en Nødvendighed for mig at besidde denne Kvinde for at frelse mig fra den Latterlighed at blive forelsket i hende; thi hvor langt kan ikke et utilfredsstillet Begær føre!

Jeg kaster mig der i Støvet for at modtage min Tilgivelse og jeg ender ogsaa der dette alt for lange Brev. Levvel min meget smukke Veninde - uden Fortrydelse.

4. August 17..

Thomas Bang
Kristine Elmedal Johansen

Kristine Elmedal Johansen
Thomas Bang

Thomas Bang
Theresa Blüthgen Sølvsteen

Marie Louise Wille

Niclas Vessel Kolpin

Theresa Blüthgen Sølvsteen

DIT HOVMOD

af **Theophile de Viau**
(1590-1626)

Dit Hovmod højest kan vare to, tre Aar til, før hør:
Om to, tre Aar din Blomstring vil ganske være omme!
Da skal du blive Genstand for Bagtalelsens Domme,
Fortæret af den Ild, som du selv antændte før.

For dig hver Kavaller da vil stænge haardt sin Dør,
Selv Daarerne vil lade dig glædeløs forkomme;
Af den Glød, du søger læsket paa Lykke og Fromme
Kun en Lakai vil fristes – formedelst en Dusør.

Du vil ønske een at skænke dig til, men man vil frygte
Dit Komme som Pesten og for dit Kærtegn flygte,
Og Vintervejen alle som een vil vise dig.

Saa vil til mig du ty for vor Elskov at begræde,
Men jeg vil med et Smil i Fornedrelsen dig smæde.
Afstraffet er da du, som fortjent, og hævnnet jeg.

Theresa Blüthgen Sølvsteen
Inge Sofie Skovbo
Kirsti Kærn
Thomas Bang
Ashok Peter Pramanik
Marie Sandø Jondal
Kristine Elmedal Johansen
Niclas Vessel Kolpin

Inge Sofie Skovbo

Theresa Blüthgen Sølvsteen
Niclas Vessel Kølpin

MADAME DE TOURVEL TIL VICOMTE DE VALMONT

Endnu igaar, da De mødte mig i Parken, var min eneste Hensigt den at sige Dem det, som jeg nu i dag skriver til Dem, og alligevel, - hvad gjorde jeg andet end at beskæftige mig med Deres Kærlighed? Deres Kærlighed, som jeg aldrig nogensinde har Lov til at besvare! Aah, forbarm Dem og rejs bort fra mig!

Vær ikke bange for, at Adskillelsen nogensinde skulde forandre mine Følelser overfor Dem; hvordan skulde jeg ogsaa kunne overvinde dem, naar jeg ikke engang har Kraft til at bekæmpe dem? De ser, at jeg fortæller Dem alt, som det er; jeg er mindre bange for at tilstaa min Svaghed end for at bukke under for den; men det Herredømme, som jeg ikke længere har over mine Følelser, vil jeg bevare over mine Handlinger. Ja, jeg vil beholde det, det er min faste Beslutning, selv om det skulde koste mit Liv.

Ak, det er ikke ret længe siden, jeg troede saa sikkert, at jeg aldrig skulde have den Slags Sjælekampe at gennemgaa. Jeg var lykkelig derover, jeg hovmodede mig maaske for meget deraf. Nu har Himlen straffet - grusomt straffet mig for dette Hovmod, men fuld af Miskundhed selv i det Øjeblik, da den slaar os, har den advaret mig før Syndefaldet: og jeg vilde være dobbelt strafskyldig, dersom jeg vedblev at vise Uforsigtighed efter at være bleven klar over, at jeg ikke ejer Styrke til at staa imod.

27. September 17..

Marie Louise Wille
Theresa Blüthgen Sølvsteen

Thomas Bang
Theresa Blüthgen Sølvsteen

FARLIGE FORBINDELSER

Af Christopher Hampton for
The Royal Shakespeare
Company 24. september 1985,
efter Pierre Ambroise
François Choderlos de Laclos'
brevroman fra 1782.

Oversættelse
VIGGO KJÆR PETERSEN

Bearbejdet af
INSTRUKTØR OG ENSEMBLE

Iscenesættelse
ANNIKA SILKEBERG

Scenografi og lysdesign
JENNY ANDRÉ

Kostumedesign
HELLE DAMGÅRD

Marquise Isabelle de Merteuil
MARIE LOUISE WILLE

Vicomte Sébastien de Valmont
THOMAS BANG

Mme de Marie de Tourvel
MARIE SANDØ JONDAL

Mme de Volanges
KIRSTI KÆRN

Mlle Cécile de Volanges
THERESA BLÜTHGEN SØLVSTEEN

Chevalier Raphael Danceny
NICLAS VESSEL KØLPIN

Mme de Rosemonde
INGE SOFIE SKOVBO

Azolan
ASHOK PETER PRAMANIK

Émilie og Julie
KRISTINE ELMEDAL JOHANSEN

PRODUKTIONSTEAM

Producent
Line Bjergø
Dramaturg
Susanne Hjelm Pedersen
Forestillingsleder
Claus Mydtskov
Marketing
Agnete Krogh

Skuespillerrepræsentant
Kirsti Kærn

Sufflør
Hanne Wolff
Lysansvarlig
Rasmus Knudsen

Lydansvarlig
Kim Engelbrecht

Scenen
Morten Lund

Malersal
Michael Odgaard
Smed/Snedker
Michael Christensen

Rekvisitør
Ditte Marie Winther
Skræddersal
Bente Tarp Madsen

Sminke/mask
Annie Brandt Høyer
Afvikling lys/lyd
Rasmus Knudsen

Speciel effekts
Peder Jacobsen
Afvikling sminke/mask
Marlene Hassing

Rikke Kirkeby
Rikke Kjær Jensen
Jenni Koch
Signe Herlevsen
Kira Stochholm Exe
Vibeke Prip

Musik
Mozart
Björg
Bond
John Cage
Kim Larsen
Outlandish
Melina Mercouri
Fredrik Arsæus Nauckhoff

Forlag
Nordiska ApS – København

Programredaktion
Susanne Hjelm Pedersen
Agnete Krogh

Foto fra afsluttende prøver
Rumle Skafte

Program layout
Jørn Moesgård as
Tryk
EJ Graphic

Premiere
Aarhus Teater
Scala 12. april 2013
Forestillingens varighed
ca. 2 timer og 10 min.
inkl. pause

DE STØTTER
AARHUS TEATER

FORESTILLINGSPONSOR
VILHELM KIERS FOND

MEDIEPARTNER
Jyllands-Posten
www.jp.dk

LEVERANDØRSPONSORER

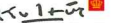
kvadrat
www.kvadrat.dk

JUHL-SØRENSEN
www.piano.dk

EVENTPARTNERE

Søren Jensen
Rådgivende Ingeniørfirma
www.sj.dk

www.stibo.com

MINISTERIET

Kulturministeriet støtter
Aarhus Teater

Tak til **Anne Marie Vessel Schlüter**
for danseundervisning

Tak til **Dancake** for citronmåner

AARHUS TEATERS
SAMARBEJDSPARTNERE

Arkitektfirmaet C.F. Møller A/S
Advokatfirmaet Energi & Miljø
AFA JCDecaux as
Bravida Danmark A/S
Danmon Systems Group A/S
Dansk Administrations Center A/S
Danske Bank
DEFECO A/S
DELACOUR! DANIA
EJ Graphic A/S
Ejendomselskabet
Erik Dalsgaard ApS
El:con
Epenion
Handelsbanken
Harboe Skilte A/S
Heyday ApS
Holst, Advokater
Hustømmerne A/S
Itide A/S
Jyske Bank
Jørn Moesgård as
KPMG
Lindpro
Malmester Erik Dalsgaard A/S
Mangaard Travel Group
Mediehus Aarhus
Nordea
Nycredit
PwC
Schouw & Co.
Spar Nord Bank
Stark
Aarhus Havn